

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТАЛААР

Нэг.Оршил

Монгол Улсын Их Хурлаас 2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдөр Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан бөгөөд 2020 оны 02 дугаар сарын 24-ний өдрөөс эхлэн даган мөрдөнө.

Зөрчлийн тухай хууль нь 46 бүлэг, 386 зүйлтэй.

Хоёр: Хуулийн агуулга

Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 05 дугаар сарын 18-ны өдрийн 34 дүгээр тогтоолын Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Зөрчлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийг баталсантай холбогдуулан хууль хоорондын давхардал, зөрчлийг арилгах үүднээс холбогдох хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан журмын дагуу боловсруулж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх” арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газарт даалгаснаас гадна Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1-д **“Тогтвортой, хариуцлагатай улс төрийн соёлыг төлөвшүүлж, хүчтэй, чадамжтай, хууль дээдэлсэн төрт ёсыг бэхжүүлэх зарчмыг баримтална.”** гэж, 5.3-т **“Хууль заавал хэрэгждэг, хүн бүрд эрх тэгш, алагчлалгүй, шударга үйлчилдэг, итгэл хүлээсэн хүний эрхийн мэдрэмжтэй, шударга ёсны засаглалыг бэхжүүлэх зарчмыг баримтална.”** гэж, 5.1.3-т “Төрийн бодлогын залгамж чанарыг хадгалах хүрээнд салбар бүрд батлагдан хэрэгжиж буй бодлогын уялдаа холбоог хангаж, боловсронгуй болгон үргэлжлүүлнэ.” гэж, 5.2.11-д “Хууль, эрх зүйн актуудын давхардал, зөрчилтэй заалтуудыг илрүүлэх, арилгах...” гэж, 5.4.1-д “Хуулийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй болгож, иргэдэд чирэгдэлгүй, ялгаваргүй, тэгш, шударгаар үйлчлэх эрх зүйн орчинг цогцоор нь бүрдүүлнэ.” гэж тус тус заасан байна.

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хүний хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байх, шударгаар шүүлгэх эрхийг хангах асуудлыг олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээнд нийцүүлэн тусгасан. Өнгөрсөн хугацаанд энэхүү хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах явцад холбогдох байгууллагууд болон иргэдээс гаргасан санал, хүсэлтээс үзэхэд тус хуульд заасан зарим асуудлыг тодруулах, нарийвчлах хэрэгцээ байна. Нөгөө талаар Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийг Улсын Их Хурлаар батлах явцад эхний хэлэлцүүлгээр дэмжигдэж, хуулийн төсөлд тусгагдсан санал, эцсийн хэлэлцүүлгээр дэмжигдэхгүй батлагдсаны улмаас хуульд үүссэн хийдэл, давхардлыг арилгах, мөн Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд өөрчлөгдөн тусгагдсан заалтад нийцүүлэх шаардлага үүссэн.

Хуульд дээр дурдсан практик хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээг дараахь байдлаар тусгасан. Үүнд:

- 1.Шүүх хэрэг хянан шийдвэрлэх бүрэлдэхүүн хүрэлцэхгүй болсон тохиолдолд шүүгч нэмж оруулах болон бүрэлдэхүүнгүй болсон тохиолдолд хэрхэн шийдвэрлэхийг ялгаж тусгайлан зохицуулах;
- 2.Мөрдөн шалгах ажиллагааг шуурхай явуулах үүднээс прокурорын даалгаварт мөрдөгч санал бичих эрхтэй байхаар заах;
- 3.Мэдүүлэг авах тухай бүлэгт үндсэн шаардлага болон тусгагдсан боловч зарим нэг оролцогчийн эрхэд тусгагдаагүй асуудлыг тухайлан тусгах;
- 4.Практикт хэрэгжүүлэх явцад анхан шатны шүүхэд шүүх бүрэлдэхүүн

хүрэлцэхгүй байх, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг сунжруулах зэрэг асуудал гарч байгааг шийдвэрлэх зорилгоор хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын явцад хуулиар харьяалуулсан асуудлыг шийдвэрлэсэн шүүгчийг хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцуулахаар өөрчлөх;

5.Гэмт хэрэгт холбогдож байгаа хүмүүсийн ихэнх нь ажил хөдөлмөр эрхэлдэггүй байгааг харгалзан таслан сэргийлэх зарим арга хэмжээнд өөрчлөлт оруулах;

6.Мөрдөн шалгах нууц ажиллагааны үр дүнг нотлох баримтаар тооцох зүйлд Төрийн болон албаны нууцын тухай хуульд заасны дагуу өөрчлөлт оруулах;

7.Мөрдөн шалгах ажиллагааг шуурхай явуулах зорилгоор хуульд тогтоосон зарим хугацаа нь практикт тухайн ажиллагааг явуулж багтахгүй байгаа саналыг харгалзан хугацааг сунгах зохицуулалт оруулах;

8.Хуульд ерөнхий заасан зарим асуудлыг нарийвчлан тусгах. Тухайлбал, яллагдагч яллах дүгнэлтийг хүлээн авахгүй тохиолдолд хийх ажиллагаа, яллагдагчаар татах тогтоолд өөрчлөлт орсон тохиолдолд хийх ажиллагаа зэрэг;

9.Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд орсон гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрсөн хүнд оногдуулах эрүүгийн хариуцлагын талаархи өөрчлөлтөд нийцүүлэн хялбаршуулсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай зохицуулалтад өөрчлөлт оруулах;

10.Анхан, давах, хяналтын шатны шүүхийн шийдвэртэй холбоотой зарим зохицуулалтад өөрчлөлт оруулах;

11.Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хууль бус ажиллагаанаас учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх үндэслэлд өөрчлөлт оруулах зэрэг онцлог нэмэлт, өөрчлөлт орсон байна.

Иймд тус хуульд **цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллага**, алба хаагчтай холбоотой хэрэгжүүлэх зүйл, заалт, нэмэлт өөрчлөлтийг харьцуулан түүвэрлэн энэхүү мэдээллийг боловсруулав.

Хуулийг <https://www.legalinfo.mn/law/details/12694> холбоосоор орж дэлгэрэнгүй үзнэ үү.

ГУРАВ.ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗОХИЦУУЛАЛТААС

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ ХАРЬАЛАЛ

2.2 дугаар зүйл. Шүүхийн харьяалал

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
5.Сум буюу сум дундын, дүүргийн шүүх, түүнчлэн аймаг, нийслэлийн шүүх тодорхой хэргийг хянан хэлэлцэх бүрэлдэхүүнгүй болсон, эсхүл шүүгдэгч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч, хэргийг харьяалан шийдвэрлэх шүүх ашиг сонирхолын зөрчилтэй талаар гаргасан хүсэлт нь үндэслэлтэй бол адил шатны өөр шүүхийн дэд шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн шийдвэрээр зохих шатны өөр шүүхийн шүүгчийг томилж, шүүх бүрэлдэхүүнд шүүгчдийн олонхи нь оролцож байгаа шүүхээр хэргийг хянан шийдвэрлүүлнэ.	5.Шүүх тодорхой хэргийг хянан хэлэлцэх бүрэлдэхүүнгүй болсон бол тухайн хэргийг өөр аймаг дахь сум буюу сум дундын, эсхүл сум буюу сум дундын шүүхээс дүүргийн шүүхэд Улсын дээд шүүхийн эрүүгийн хэргийн танхимын Тэргүүний шийдвэрээр, нэг аймаг дахь өөр сум буюу сум дундын, эсхүл өөр дүүргийн шүүхэд тухайн аймаг, нийслэлийн шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн шийдвэрээр шүүхийн харьяалал тогтоон шилжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХ

3.3 дугаар зүйл. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх шүүх бүрэлдэхүүн

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	7.Сум буюу сум дундын, дүүргийн шүүх, түүнчлэн аймаг, нийслэлийн шүүх тодорхой эрүүгийн хэргийг хянан хэлэлцэх бүрэлдэхүүн хүрэлцэхгүй болсон бол сум буюу сум дундын, дүүргийн шүүхийн бүрэлдэхүүнд орох шүүгчийг харьяалах аймаг, нийслэлийн шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн, аймаг, нийслэлийн шүүхийн бүрэлдэхүүнд орох шүүгчийг Улсын дээд шүүхийн Эрүүгийн хэргийн танхимын Тэргүүний шийдвэрээр шүүгчдийн зөвлөгөөнөөс тогтоосон журмыг баримтлан томилно. /Шинээр нэмсэн/

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ПРОКУРОР

4.1 дүгээр зүйл. Прокурорын бүрэн эрх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	4.Прокурорын даалгаварт гаргасан мөрдөгчийн саналыг дээд шатны прокурор ажлын 3 өдрийн дотор шийдвэрлэнэ. /Шинээр нэмсэн/

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ МӨРДӨН ШАЛГАХ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛАХ БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТАН

6.1 дугаар зүйл. Мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах байгууллага

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.2.тагнуулын байгууллага өөрсдөө илрүүлсэн Эрүүгийн хуулийн 13.1/Хүн худалдаалах/, 18.5/Улсын хилээр барааг	1.2.тагнуулын байгууллага өөрсдөө илрүүлсэн Эрүүгийн хуулийн 13.1/Хүн худалдаалах/, 18.2/Валют, үндэсний мөнгөн тэмдэгтийн

хууль бусаар нэвтрүүлэх/, 18.6/Мөнгө угаах/ дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэгт.	ханшид нөлөөлөх/, 18.5/Улсын хилээр барааг хууль бусаар нэвтрүүлэх/, 18.6/Мөнгө угаах/ дугаар зүйл, 20.7 дугаар зүйл/Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах/-ийн 3.3-т заасан гэмт хэрэгт.
--	--

6.2 дугаар зүйл.Мөрдөгч

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2.11.Прокурорын даалгавараар мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах;	2.11.Прокурорын даалгавраар мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах, даалгаврыг эс зөвшөөрвөл хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор тухайн прокурорын газрын дээд шатны прокурорт саналаа бичгээр нэг удаа гаргах;
2.14. Шаардлагатай тохиолдолд өөр нутаг дэвсгэр, эрх бүхий байгууллагад мөрдөн шалгах тодорхой ажиллагаа явуулах, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдийг эрэн сурвалжлах саналаа прокурорт гаргах;	2.14. Өөр нутаг дэвсгэрт мөрдөн шалгах тодорхой ажиллагаа явуулах, гэмт хэрэг үйлдсэн хүнийг эрэн сурвалжлах шаардлага гарвал энэ тухай даалгаврыг бичгээр хүргүүлэх ба түүнийг хүлээн авсан мөрдөн шалгах байгууллага даалгаврыг заасан хугацаанд биелүүлж, хариуг цугларсан нотлох баримтын хамтаар ирүүлэх;
-	8.Энэ зүйлийн 2.14 дэх заалт нь энэ хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1, 2, 3, 4 дэх хэсэгт заасан мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах байгууллага хооронд өгөх даалгаварт хамаарахгүй. /Шинээр нэмсэн/

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ХОХИРОГЧ, ИРГЭНИЙ НЭХЭМЖЛЭГЧ, ИРГЭНИЙ ХАРИУЦАГЧ

8.2 дугаар зүйл.Хохирогчийн эрх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	1.13.шинжээч томилсон тогтоол, шинжээчийн дүгнэлтийн өөрт хамааралтай хэсэгтэй танилцах; /Шинээр нэмсэн/
-	1.14.өөрийн болон гэр бүлийн гишүүд, эцэг эх, үр хүүхдийнхээ эсрэг мэдүүлэг өгөхгүй байх; /Шинээр нэмсэн/
1.13.энэ хуульд заасан бусад эрх.	1.15.энэ хуульд заасан бусад эрх.
4.Хохирогч эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд саад учруулсан, мэдүүлэг өгөхөөс санаатайгаар зайлсхийсэн, эсхүл худал мэдүүлэг өгсөн бол түүнд Эрүүгийн хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.	4.Хохирогч эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд саад учруулсан эсхүл худал мэдүүлэг өгсөн бол түүнд Зөрчлийн тухай хууль , эсхүл Эрүүгийн хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД ОРОЛЦОГЧ

9.6 дугаар зүйл.Гэрч

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
4.Гэрч эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд саад учруулсан, мэдүүлэг өгөхөөс санаатай зайлсхийсэн, эсхүл худал мэдүүлэг өгсөн бол түүнд Эрүүгийн хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.	4.Гэрч эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд саад учруулсан, эсхүл худал мэдүүлэг өгсөн бол түүнд Зөрчлийн тухай хууль , эсхүл Эрүүгийн хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

**АРАВДУГААР БҮЛЭГ
ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНД
ОРОЛЦОЖ БОЛОХГҮЙ ҮНДЭСЛЭЛ**

10.2 дугаар зүйл. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд шүүгч дахин оролцож болохгүй үндэслэл

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
2.Энэ хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан асуудлыг хянан шийдвэрлэсэн шүүгч анхан шатны, давж заалдах, хяналтын шатны журмаар хэргийг хянан шийдвэрлэхэд оролцож болохгүй.	2.Энэ хуулийн 13.5 дугаар зүйлд заасны дагуу хамтран ажиллах этгээдээр тогтоосон шийдвэр гаргасан шүүгч уг хүний үйлдсэн гэмт хэргийг хянан шийдвэрлэхэд оролцож болохгүй.

**АРВАН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ
ДУУДАН ИРҮҮЛЭХ, АЛБАДАН ИРҮҮЛЭХ, ЭРЭН СУРВАЛЖЛАХ**

12.1 дүгээр зүйл. Дуудан ирүүлэх

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
6.Өсвөр насны яллагдагч, шүүгдэгч, арван найман насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг түүний хууль ёсны төлөөлөгчөөр дамжуулан дуудан ирүүлж болно.	6.Өсвөр насны яллагдагч, шүүгдэгч, арван найман насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг түүний хууль ёсны төлөөлөгчөөр дамжуулан дуудан ирүүлнэ .

12.4 дүгээр зүйл. Эрэн сурвалжлах ажиллагаа

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
1.6.эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэхэд ач холбогдол бүхий эд зүйл, баримт бичиг, тээврийн хэрэгсэл.	1.6.эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэхэд ач холбогдол бүхий эд зүйл, мал, амьтан , баримт бичиг, тээврийн хэрэгсэл.
2.Эрэн сурвалжлах ажиллагаа явуулах эрх бүхий байгууллага прокурорын шийдвэрийн дагуу яллагдагчийг эрэн сурвалжлах ажлыг зохион байгуулж, үр дүнг прокуророос тогтоосон хугацаанд танилцуулна.	2.Эрэн сурвалжлах ажиллагаа явуулах эрх бүхий байгууллага шүүх , прокурорын шийдвэрийн дагуу яллагдагч, шүүгдэгчийг эрэн сурвалжлах ажлыг зохион байгуулж, үр дүнг шүүх , прокуророос тогтоосон хугацаанд танилцуулна.

**АРВАН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ
ГЭРЧ, ХОХИРОГЧИЙГ ХАМГААЛАХ**

13.1 дүгээр зүйл. Гэрч, хохирогчийн аюулгүй байдлыг хамгаалах шүүхийн шийдвэр гаргах үндэслэл

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
6.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах шийдвэрийг цуцлах тухай албан тушаалтны санал, гэрч, хохирогчийн хүсэлтийг үндэслэлтэй гэж үзвэл шүүх гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай шийдвэрээ хүчингүй болгож, өөрчилж болно.	6.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах шийдвэрийг цуцлах тухай албан тушаалтны санал, гэрч, хохирогчийн хүсэлтийг үндэслэлтэй гэж үзвэл шүүх, прокурор гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай шийдвэрээ хүчингүй болгож, өөрчилж болно.
6.8.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай болон хамгаалалтыг цуцлах тухай шүүхийн шийдвэрт гомдол гаргаж болно.	8.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай прокурор , болон хамгаалалтыг цуцлах тухай шүүхийн шийдвэрт гомдол гаргаж болно.
-	11. Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд заасан хамгаалалтын бусад арга хэмжээг энэ хуульд заасан журмын дагуу хэрэглэнэ. /Шинээр нэмсэн/

**АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ТАСЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ**

14.3 дугаар зүйл.Хувийн баталгаа гаргах таслан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Энэ хуулийн 14.1 дүгээр зүйлийн 1.1-д заасан хувийн баталгаа гаргах яллагдагч нь байнга оршин суух газрын хаягтай, тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэг байна.	Хүчингүй болсонд тооцсон.

14.4 дүгээр зүйл.Тодорхой үйл ажиллагаа явуулах, албан үүргээ биелүүлэхийг түдгэлзүүлэх таслан сэргийлэх арга хэмжээ

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	5.Тодорхой үйл ажиллагаа явуулах, албан үүргээ биелүүлэхийг түдгэлзүүлэх таслан сэргийлэх арга хэмжээний хугацаа дууссан, эсхүл уг арга хэмжээг хүчингүй болгосон, өөрчилсөн шүүхийн шийдвэр гарсан бол прокурор, эсхүл мөрдөгч уг шийдвэрийг яллагдагч болон холбогдох байгууллага, хуулийн этгээдэд даруй хүргүүлнэ. /Шинээр нэмсэн/

14.6 дугаар зүйл.Барьцаа авах таслан сэргийлэх арга хэмжээ

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	8.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасны дагуу барьцааны мөнгийг байршуулах, шилжүүлэх, шийдвэрлэх журмыг Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор, санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална. /Шинээр нэмсэн/

14.9 дүгээр зүйл.Цагдан хорих таслан сэргийлэх арга хэмжээ

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.3.гэмт хэрэг дахин үйлдэх талаар үндэслэл бүхий баримт, мэдээлэл байгаа;	1.3.гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй талаар үндэслэл бүхий баримт, мэдээлэл байгаа;

**АРВАН ТАВДУГААР БҮЛЭГ
ХҮСЭЛТ, ГОМДОЛ ГАРГАХ**

15.7 дугаар зүйл.Мөрдөгч, прокурорын шийдвэр, ажиллагаанд гаргасан гомдлыг хянах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Оролцогч нь мөрдөгчийн шийдвэр, ажиллагаанд гаргах гомдлыг хяналт тавьж байгаа прокурорт, хяналт тавьж байгаа прокурорын шийдвэр, ажиллагааны талаархи гомдлыг тухайн нэгжийн дээд шатны прокурорт гаргана.	1.Оролцогч нь мөрдөгчийн шийдвэр, ажиллагаанд гаргах гомдлыг хяналт тавьж байгаа прокурорт, хяналт тавьж байгаа прокурорын шийдвэр, ажиллагааны талаархи гомдлыг тухайн нэгжийн дээд шатны прокурорт шийдвэр гарснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор гаргана.
4.Гомдол гаргагчид гомдлыг хэрхэн шийдвэрлэсэн, түүний үндэслэл, уг шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш 3 хоногийн дотор Улсын ерөнхий прокурорын газарт гомдол гаргаж болохыг тайлбарлана.	4.Гомдол гаргагчид гомдлыг хэрхэн шийдвэрлэсэн, түүний үндэслэл, уг шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш 3 хоногийн дотор дээд шатны прокурорын газарт гомдол гаргаж болохыг тайлбарлана.

15.8 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэрт гомдол гаргах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
3.Хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын явцад шүүгч дангаар гаргасан шийдвэрийн талаархи гомдлыг тухайн шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч, түүний эзгүйд томилсон шүүгч даруй хянан шийдвэрлэнэ.	3.Хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын явцад шүүгч дангаар гаргасан шийдвэрийн талаархи гомдлыг тухайн шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч, түүний эзгүйд томилсон шүүгч даруй хянан шийдвэрлэнэ. Энэхүү шийдвэр эцсийн байна.

**АРВАН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ
ХЯЛБАРШУУЛСАН ЖУРМААР ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГАА****17.1 дүгээр зүйл.Яллагдагч хэргээ хялбаршуулсан журмаар хянан шийдвэрлүүлэх хүсэлт гаргах**

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
3.Яллагдагч энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хүсэлтэд хохирлоо нөхөн төлсөн баримт, нөхөн төлөхөө илэрхийлж хохирогчтой өвлөрсөн тухай баталгааг хавсаргана.	3.Яллагдагч энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хүсэлтэд хохирлоо нөхөн төлсөн баримтыг хавсаргана.

17.2 дугаар зүйл.Хүсэлтийг шийдвэрлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Прокурор, мөрдөгч гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрч, хэргийг хялбаршуулсан журмаар хянан шийдвэрлүүлэх хүсэлт гаргасан яллагдагчид 6.7 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн ял оногдуулах тухай болон энэ бүлэгт заасан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх үндэслэл, журмыг танилцуулна.	1.Прокурор, мөрдөгч гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрч, хэргийг хялбаршуулсан журмаар хянан шийдвэрлүүлэх хүсэлт гаргасан яллагдагчид Эрүүгийн хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг , 6.7 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн ял оногдуулах, ялаас чөлөөлөх, ял оногдуулахгүй тэнсэж албадлагын арга хэмжээ хэрэглэх тухай болон энэ бүлэгт заасан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх үндэслэл, журмыг танилцуулна.

17.3 дугаар зүйл.Прокурорын хяналт

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.2.Гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлох баримтаар тогтоогдсон эсэх;	1.2.Эрүүгийн хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 5.4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, 5.5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 6.7 дугаар зүйлд заасан нөхцөл хангагдсан эсэх;
3.Прокурор хэргийг хялбаршуулсан журмаар хянан шийдвэрлэх үндэслэлтэй гэж үзвэл хэргийн зүйлчлэл, түүнд хүлээлгэх эрүүгийн хариуцлагын төрөл, хэмжээний талаархи саналыг яллагдагчид танилцуулж зөвшөөрвөл гарын үсэг зуруулж, яллах дүгнэлт үйлдэн хэргийг шүүхэд даруй шилжүүлнэ.	3.Прокурор хэргийг хялбаршуулсан журмаар хянан шийдвэрлэх үндэслэлтэй гэж үзвэл хэргийн зүйлчлэл, түүнд оногдуулах ялын төрөл, хэмжээ, эсхүл ялаас чөлөөлөх, эсхүл ял оногдуулахгүй тэнсэж албадлагын арга хэмжээ хэрэглэх тухай саналыг яллагдагч, түүний өмгөөлөгчид танилцуулж, яллагдагч зөвшөөрвөл гарын үсэг зуруулж, яллах дүгнэлт үйлдэн хэргийг шүүхэд даруй шилжүүлнэ.

17.4 дүгээр зүйл.Шүүх хялбаршуулсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх журам

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2.Шүүх тухайн хэргийг шууд хянан шийдвэрлэх боломжтой гэж үзвэл хүлээн авсан даруй ял оногдуулах шүүх хуралдаан зарлан явуулж болно.	2.Шүүх тухайн хэргийг шууд хянан шийдвэрлэх боломжтой гэж үзвэл хүлээн авсан даруй, эсхүл 7 хоногийн дотор ял оногдуулах шүүх хуралдаан зарлан явуулж болно.
4.3.прокурорын сонгосон ялыг хүлээн зөвшөөрсөн эсэх;	4.3.прокурорын сонгосон ял, албадлагын арга хэмжээг хүлээн зөвшөөрсөн эсэх;

4.4.хүлээлгэх эрүүгийн хариуцлагыг зөвшөөрсөн эсэх;	Хүчингүй болсонд тооцсон.
4.5.гэмт хэргийн улмаас учруулсан хохирол, хор уршгийг нөхөн төлсөн, нөхөн төлөхөө илэрхийлж, хохирогчтой эвлэрсэн эсэх;	4.5.гэмт хэргийн улмаас учруулсан хохирол, хор уршгийг нөхөн төлсөн, нөхөн төлөхөө илэрхийлсэн эсэх;
5.Шүүх хялбаршуулсан журмаар хэргийг хянан шийдвэрлэх үндэслэл тогтоогдвол шүүгдэгчийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож, Эрүүгийн хуулийн 6.7 дугаар зүйлд заасныг баримтлан прокурорын саналын хүрээнд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх тухай шийдвэр гаргана.	5.Шүүх хялбаршуулсан журмаар хэргийг хянан шийдвэрлэх үндэслэл тогтоогдвол шүүгдэгчийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож, Эрүүгийн хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 5.4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, 5.5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 6.7 дугаар зүйлд заасныг баримтлан прокурорын саналын хүрээнд шүүгдэгчийн эрх зүйн байдлыг дордуулахгүйгээр эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх тухай шийдвэр гаргана.

**АРВАН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ЭМНЭЛГИЙН ЧАНАРТАЙ АЛБАДЛАГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ
ХЭРЭГЛЭХ ЖУРАМ**

19.3 дугаар зүйл.Хэргийг шүүхэд хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
4.4.Шүүгдэгч сэтгэцийн эрүүл мэндийн улмаас хэрэг хариуцах чадваргүй ч эдгэрэх боломжтой гэж үзвэл шүүх хуралдааныг хойшлуулж, энэ зүйлийн 4.2, 4.3-т заасан шийдвэрийг гаргах.	4.4.Шүүгдэгч сэтгэцийн эрүүл мэндийн улмаас хэрэг хариуцах чадваргүй ч эдгэрэх боломжтой гэж үзвэл шүүх хуралдааныг хойшлуулж, энэ зүйлийн 4.2-т заасан шийдвэрийг гаргах.

**ХОРИН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ХУРААН АВСАН ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГО, ЭД МӨРИЙН БАРИМТЫН
ТАЛААР АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ**

21.5 дугаар зүйл.Хураан авсан, битүүмжилсэн хөрөнгө, орлого, эд мөрийн баримтыг шийдвэрлэх

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
6.Хавтаст хэргийн материал, хураан авсан, хөрөнгө, орлого, эд мөрийн баримтыг хүлээн авах, хадгалах, шилжүүлэх болон энэ зүйлийн 1.1, 1.2, 1.3, 1.4-т заасан ажиллагааны журмыг Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор хамтран батална.	6.Хавтаст хэргийн материал, хураан авсан, битүүмжилсэн хөрөнгө, орлого, эд мөрийн баримтыг хүлээн авах, хадгалах, шилжүүлэх, хууль ёсны эзэмшигчид нь буцаан олгох, улсын орлого болгох болон энэ зүйлийн 1.1, 1.2, 1.3, 1.4-т заасан ажиллагааны журмыг Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор хамтран батална. Прокурор хэрэг бүртгэлтийн хэргийг хаасан, хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон бол хураан авсан, битүүмжилсэн хөрөнгө, эд мөрийн баримт, гэмт үйлдлийн замаар олсон орлого, түүнтэй адилтган үзэх бусад эд зүйлийг хууль ёсны эзэмшигчид нь олгох, эсхүл улсын орлого болгуулахаар шүүхэд санал гаргаж шийдвэрлүүлнэ.

**ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НЭГЖЛЭГ ХИЙХ, ХУРААН АВАХ**

24.5 дугаар зүйл.Мэдээлэл, баримт бичиг гаргуулан авах

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
24.5.1.Мөрдөгч байгууллага, хувь хүний нууцтай холбоотой эрүүгийн хэрэгт ач холбогдол бүхий мэдээлэл, баримт бичгийг холбогдох байгууллага, албан тушаалтан,	24.5.1.Мөрдөгч төрийн нууц , хувь хүний эрүүл мэнд, захидал харилцааны нууцтай холбоотой эрүүгийн хэрэгт ач холбогдол бүхий мэдээлэл, баримт бичгийг холбогдох байгууллага, албан

хүнээс прокурорын зөвшөөрлөөр гаргуулан авна.	тушаалтан, хүнээс прокурорын зөвшөөрлөөр гаргуулан авна.
24.5.2.Мөрдөгч энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас бусад мэдээлэл, баримт бичгийг байгууллага, албан тушаалтан, хүнээс прокурорын зөвшөөрлөөр гаргуулан авч болно.	24.5.2.Мөрдөгч энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас бусад мэдээлэл, баримт бичгийг байгууллага, албан тушаалтан, хүнээс гаргуулан авч болно.

**ХОРИН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ
МӨРДӨН ШАЛГАХ БУСАД АЖИЛЛАГАА**

26.1 дүгээр зүйл Хөрөнгийн шилжилт хөдөлгөөнийг хянах, хязгаарлах

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
26.1.1.1.үл хөдлөх болон эдийн бус хөрөнгө, санхүүгийн хэрэгсэл, зохиогчийн эрх, патент, гэрчилгээ, лиценз, тусгай зөвшөөрөл, тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, банк болон бусад санхүүгийн байгууллагад байгаа мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээний шилжилт хөдөлгөөнийг хянах;	26.1.1.1.үл хөдлөх болон эдийн бус хөрөнгө, санхүүгийн болон өрийн хэрэгсэл, улсын бүртгэл , зохиогчийн эрх, патент, гэрчилгээ, лиценз, тусгай зөвшөөрөл, тээврийн хэрэгслийн бүртгэлтэй холбоотой шилжилт хөдөлгөөн , банк, бусад санхүүгийн байгууллагад байгаа мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээний шилжилт хөдөлгөөнийг хянах;
26.1.1.2.үл хөдлөх болон эдийн бус хөрөнгө, санхүүгийн хэрэгсэл, зохиогчийн эрх, патент, гэрчилгээ, лиценз, тусгай зөвшөөрөл, тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, банк болон бусад санхүүгийн байгууллагад байгаа мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээний шилжилт хөдөлгөөнийг хязгаарлахыг зохих байгууллагад даалгах.	26.1.1.2.үл хөдлөх болон эдийн бус хөрөнгө, санхүүгийн болон өрийн хэрэгсэл, улсын бүртгэл , зохиогчийн эрх, патент, гэрчилгээ, лиценз, тусгай зөвшөөрөл, тээврийн хэрэгслийн бүртгэлтэй холбоотой шилжилт хөдөлгөөн , банк, бусад санхүүгийн байгууллагад байгаа мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээний шилжилт хөдөлгөөнийг хязгаарлахыг зохих байгууллагад даалгах.

26.7 дугаар зүйл.Мөрдөн шалгах нууц ажиллагааны журам

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
2.Зохион байгуулалттай гэмт бүлгийн үйлдсэн гэмт хэрэг, Эрүүгийн хуулийн 10.1 /Хүнийг алах/, 17.1 дүгээр зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг /Хулгайлах/, 17.12 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг /Мал хулгайлах/, Арван есдүгээр бүлэг /Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг/, 20.7 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах/, 20.8 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэх орон байраар хангах/, 20.9 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг завших/, 20.10 Мансууруулах үйлчилгээ бүхий ургамлыг хууль бусаар тариалах/ дугаар зүйл, Хорин хоёрдугаар бүлэг /Авлигын гэмт хэрэг/, Хорин есдүгээр бүлэг /Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг/-т заасан гэмт хэргийг илрүүлэхээс бусад үндэслэлээр цагдан хорих байранд мөрдөн шалгах нууц ажиллагаа явуулахыг хориглоно.	2.Зохион байгуулалттай гэмт бүлгийн үйлдсэн гэмт хэрэг, Эрүүгийн хуулийн 10.1 /Хүнийг алах/, 12.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг /Хүчиндэх/ , 17.1 дүгээр зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг /Хулгайлах/, 17.12 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг /Мал хулгайлах/, Арван есдүгээр бүлэг /Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг/, 20.7 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах/, 20.8 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэх орон байраар хангах/, 20.9 /Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг завших/, 20.10 /Мансууруулах үйлчилгээ бүхий ургамлыг хууль бусаар тариалах/ дугаар зүйл, Хорин хоёрдугаар бүлэг Авлигын гэмт хэрэг/, Хорин есдүгээр бүлэг /Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг/-т заасан гэмт хэргийг илрүүлэхээс бусад үндэслэлээр цагдан хорих байранд мөрдөн шалгах нууц ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

**ХОРИН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ХЭРЭГ БҮРТГЭЛТ, МӨРДӨН БАЙЦААЛТЫН ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ**

29.2 дугаар зүйл. Эрүүгийн хэргийг нэгтгэх, тусгаарлах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	9.Нэг үйлдэлд хэд хэдэн хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн бол хэргийг нэгтгэж хэрэг бүртгэлт явуулна. /Шинээр нэмсэн/

**ГУЧДУГААР БҮЛЭГ
ХЭРЭГ БҮРТГЭЛТ**

30.3 дугаар зүйл. Гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээлэл гаргах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2. Биечлэн, эсхүл харилцаа холбооны хэрэгсэл ашиглан гаргасан гомдлыг тэмдэглэл үйлдэж хүлээн авах ба түүнд тэмдэглэл үйлдсэн хүн гарын үсэг зурна.	2. Биечлэн, эсхүл харилцаа холбооны хэрэгсэл ашиглан гаргасан гомдол, мэдээллийг тэмдэглэл үйлдэж хүлээн авах ба түүнд тэмдэглэл үйлдсэн хүн гарын үсэг зурна.
3. Бичгээр гаргасан гомдолд гомдол гаргагч, эсхүл мэдээлэл өгсөн хүн гарын үсэг зурсан байна.	3. Бичгээр гаргасан гомдол, мэдээлэлд гомдол гаргагч, эсхүл мэдээлэл өгсөн хүн гарын үсэг зурсан байна.
4. Санаатайгаар худал мэдээлбэл хүлээлгэх хариуцлагын талаар гомдол гаргагчид тайлбарлан өгч, энэ тухай тэмдэглэлд тусган гомдол гаргагчаар гарын үсэг зуруулна.	4. Санаатайгаар худал мэдээлбэл хүлээлгэх хариуцлагын талаар гомдол гаргагчид тайлбарлан өгч, энэ тухай тэмдэглэлд тусган гомдол, мэдээлэл гаргагчаар гарын үсэг зуруулна.

30.7 дугаар зүйл. Гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээллийг шалгах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1. Мөрдөгч гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээллийг хянан үзээд гэмт хэргийн шинж байгаа эсэхийг тогтоох шаардлагатай бол гомдол, мэдээллийг хүлээн авснаас хойш 5 хоногийн дотор энэ хуулийн 22.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт зааснаас гадна дараахь мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж болно: 1.1. үзлэг хийх; 1.2. шинжилгээнд зориулж дээж, хурууны хээ, ул мөрний хэв авах; 1.3. гэрчээс мэдүүлэг авах; 1.4. хэрэгт ач холбогдол бүхий тээврийн хэрэгсэл, мөнгө, эд зүйлийг хурааж авах; 1.5. эд хөрөнгийг битүүмжлэх.	1. Мөрдөгч гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээллийг хянан үзээд гэмт хэргийн шинж байгаа эсэхийг тогтоох шаардлагатай бол гомдол, мэдээллийг хүлээн авснаас хойш 5 хоногийн дотор дараахь мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж болно: 1.1. үзлэг хийх; 1.2. шинжилгээнд зориулж дээж, хурууны хээ, ул мөрний хэв авах; 1.3. хохирогч , гэрчээс мэдүүлэг авах; 1.4. хэрэгт ач холбогдол бүхий тээврийн хэрэгсэл, мөнгө, эд зүйлийг хурааж авах; 1.5. эд хөрөнгийг битүүмжлэх. 1.6 Шинжээч томилох; 3. Шаардлагатай тохиолдолд мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах албаны дарга энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацааг нэг удаа 14 хүртэл хоногоор сунгаж болно; /Шинээр нэмсэн/
-	/Шинээр нэмсэн/
-	/Шинээр нэмсэн/

30.8 дугаар зүйл. Гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээллийг хянан үзээд гаргах шийдвэр

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	3. Мөрдөгч энэ зүйлийн 1.2-т заасан саналыг

	прокурорт 72 цагийн дотор хүргүүлнэ. /Шинээр нэмсэн/
--	---

30.10 дугаар зүйл.Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээлэлд хэрэг бүртгэлтийн эрүүгийн хэрэг үүсгэх үндэслэл байхгүй, эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулж болохгүй нөхцөл байдал тогтоогдсон бол прокурор хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзана.	1.Гэмт хэргийн талаархи гомдол, мэдээлэлд хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээх үндэслэл байхгүй, эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулж болохгүй нөхцөл байдал тогтоогдсон бол прокурор хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзана.
3.Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзсан талаар гомдол, мэдээлэл гаргагчид мэдэгдэнэ.	3.Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзсан тухай гомдол, мэдээлэл гаргагчид мэдэгдэх ба энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан прокурорын шийдвэрийг гомдол, мэдээлэл гаргагч эс зөвшөөрвөл шийдвэр хүлээн авсан өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор дээд шатны прокурорт гомдол гаргаж болно.
-	4.Мөрдөгчийн хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах саналыг прокурор хянаж, 7 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.
-	5.Прокурор энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан хугацаанд мөрдөгчийн хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах саналыг хянаад үндэслэлгүй гэж үзвэл дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана: 5.1.гэмт хэргийн талаарх гомдол, мэдээллийг дахин шалгуулахаар буцаах; 5.2.хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээх; 5.3.эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах.

30.13 дугаар зүйл.Хэрэг бүртгэлтийг дуусгах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Мөрдөгч хэрэг бүртгэлтийг дуусгаж, дараах саналыг прокурорт хүргүүлнэ:	1.Мөрдөгч хэрэг бүртгэлтийг дуусгаж, дараах саналын аль нэгийг гаргаж хэргийн хамт ажлын 3 өдрийн дотор прокурорт хүргүүлнэ:

30.15 дугаар зүйл.Эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах санал хүргүүлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2.Прокурор энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан саналыг хүлээн авч үндэслэл бүхий дараахь шийдвэр гаргана:	2.Прокурор энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан саналыг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор үндэслэл бүхий дараахь шийдвэр гаргана:

ГУЧИН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ МӨРДӨН БАЙЦААЛТ

31.3 дугаар зүйл.Эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоол танилцуулах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
4.Мөрдөгч сэжигтний хувийн байдлыг тогтоох, яллагдагчаар мэдүүлэг авах ажиллагааг 6 цагийн дотор явуулна.	4.Мөрдөгч сэжигтний хувийн байдлыг тогтоох, яллагдагчаар мэдүүлэг авах ажиллагааг 12 цагийн дотор явуулна.

31.8 дугаар зүйл.Сэжигтний эрх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Баривчлагдсан сэжигтэн дараахь эрхтэй:	1. Сэжигтэн дараахь эрхтэй:

31.13 дугаар зүйл.Мөрдөн байцаалтын хугацаа

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
31.13.1 Мөрдөн байцаалтын явцад Эрүүгийн хуулийн 1.10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацаа өнгөрвөл энэ хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 1.2-т заасан үндэслэлээр хэргийг хэрэгсэхгүй болгоно.	31.13.1.Гэмт хэрэг үйлдсэнээс хойш Эрүүгийн хуулийн 1.10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан тухайн хэргийг хөөн хэлэлцэх хугацааг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хугацаа өнгөрсөн бол мөрдөн байцаалтын хугацааг сунгаж болохгүй. Энэ хуулийн 31.14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу мөрдөн байцаалтыг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хэргийг прокурорт шилжүүлсэн бол мөрдөн байцаалтын хугацааг зогсооно. Түдгэлзүүлсэн хэргийг сэргээсэн, эсхүл хэрэгт нэмэлт ажиллагаа хийлгэхээр прокуророос мөрдөгчид хэргийг буцааснаас эхлэн мөрдөн байцаалтын хугацааг үргэлжлүүлэн тоолно.

32.2 дугаар зүйл.Хэргийг прокурорт шилжүүлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Мөрдөгч мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж дууссаны дараа холбогдох саналыг хавтаст хэргийн хамт прокурорт шилжүүлнэ.	1.Мөрдөгч мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж дууссаны дараа холбогдох саналыг хавтаст хэргийн хамт 3 хоногийн дотор прокурорт шилжүүлнэ.

32.9 дүгээр зүйл.Прокурор яллах дүгнэлт үйлдэх үед яллагдагчаар татах тогтоолд өөрчлөлт оруулах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	2.Яллагдагчаар татах тогтоолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа хэргийн зүйлчлэлийг хүндрүүлэн өөрчилсөн бол яллагдагчаас дахин мэдүүлэг авна. /Шинээр нэмсэн/

32.10 дугаар зүйл.Яллах дүгнэлт үйлдэж хэргийг шүүхэд шилжүүлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	32.10.7.Яллагдагч яллах дүгнэлтийг гардаж авахаас татгалзвал энэ тухай тэмдэглэл үйлдэж, шаардлагатай бол дуу-дүрсний бичлэгээр баримтжуулж хэргийг шүүхэд шилжүүлнэ. /Шинээр нэмсэн/
-	32.10.8.Яллах дүгнэлт гардуулсны дараа хэргийн талаар гаргасан хүсэлт, гомдлыг шүүхэд шилжүүлнэ. /Шинээр нэмсэн/

33.3 дугаар зүйл.Хэргийг прокурорт буцаах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2.Хэргийг прокурорт буцаасан шийдвэрийг прокурор эс зөвшөөрвөл уг шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдөрт багтаан эсэргүүцэл бичих эрхтэй.	2.Хэргийг прокурорт буцаасан шийдвэрийг прокурор, яллагдагч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч эс зөвшөөрвөл уг шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдөрт багтаан эсэргүүцэл бичих, гомдол гаргах эрхтэй.

**ГУЧИН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ШҮҮХ ХУРАЛДААНЫ ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ****33.4 дүгээр зүйл.Шүүх хуралдааныг нээлттэй явуулах**

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар
---------------------------------------	---

хуулийн зохицуулалт	нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	6.Өсвөр насны шүүгдэгч, арван найман насанд хүрээгүй хохирогчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах зорилгоор улсын яллагч, хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн хүсэлтийг харгалзан шүүх хуралдааныг нээлттэй явуулж болно. /Шинээр нэмсэн/

34.16 дугаар зүйл.Шүүх хуралдааныг хойшлуулах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
4.Шүүгдэгч шүүхэд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэмт хэрэг дахин үйлдсэн, эсхүл урьд нь үйлдсэн өөр гэмт хэрэг илэрсэн нь хэргийн бодит байдлыг тогтооход нөлөөлөхгүй бол шүүх хуралдааныг хойшлуулах үндэслэл болохгүй.	4.Шүүгдэгч шүүхэд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэмт хэрэг дахин үйлдсэн, эсхүл урьд нь үйлдсэн өөр гэмт хэрэг илэрсэн нь шүүх хуралдааныг хойшлуулах үндэслэл болохгүй.

34.17 дугаар зүйл.Шүүх хуралдааныг хойшлуулах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	6.Энэ зүйлд заасан түдгэлзүүлэх нөхцөл арилсан бол шүүх хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг сэргээнэ. /Шинээр нэмсэн/

34.19 дүгээр зүйл.Хэргийг хэрэгсэхгүй болгох

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
2.Энэ зүйлийн 1.1-д заасны дагуу шүүх хэрэгсэхгүй болгосон хэргийг хэрэг бүртгэлтэд буцаана.	Хүчингүй болсонд тооцсон.

ГУЧИН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР

36.9 дүгээр зүйл.Шүүхийн цагаатгах тогтоол

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
4.Шүүгдэгч гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлогдоогүй гэх үндэслэлээр цагаатгах тогтоол гарсан бол холбогдох шийдвэрийг хүчингүй болгож, хэргийг прокурорт буцаана.	4.Шүүгдэгч тухайн гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлогдоогүй гэх үндэслэлээр цагаатгах тогтоол гарсан бол холбогдох шийдвэрийг хүчингүй болгож, хэргийг прокурорт буцаана.

ГУЧИН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРИЙГ БИЕЛҮҮЛЭХ

37.5 дугаар зүйл.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
37.5.Хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих	37.5.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулах
1.Прокурор хорих байгууллагын тодорхойлолт, шинжээчийн дүгнэлтийг үндэслэн Эрүүгийн хуулийн 6.11 дүгээр зүйлд заасан ялтны хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих тухай дүгнэлтээ шүүхэд хүргүүлнэ. 2.Шүүх энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан	1.Шүүх анх удаа хөнгөн гэмт хэрэг үйлдсэн өсвөр насны хүн, жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй эх, ганц бие эцэгт хорих ял оногдуулсан шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг 2 жил хүртэл хугацаагаар хойшлуулж болно. Энэ хугацаанд ялтанд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хяналт тавина.

<p>дүгнэлтийг хянан хэлэлцэж шийдвэр гаргана. Шүүхийн шийдвэрт зорчих эрхийг хязгаарлах ялын эхлэх, дуусах хугацааг тодорхой заана.</p> <p>3.Шүүхээс хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих шийдвэр гаргасан бол шийдвэрийг хүчин төгөлдөр болсон даруй тухайн ялтныг суллаж, хувийн хэргийн хамт шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад хүргүүлнэ.</p> <p>4. хорих байгууллагын захиргаа хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар сольсон шүүхийн шийдвэрийг үндэслэн тухайн ялтныг суллаж, хувийн хэргийн хамт шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад хүргүүлнэ.</p> <p>5.хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар сольсон хугацаанд хорих ялын үндсэн хугацаа дууссан бол ялтны энэ хуульд заасан журмын дагуу суллаж прокурорт мэдэгдэнэ.</p>	<p>2.Шүүх анх удаа хөнгөн гэмт хэрэг үйлдсэн өсвөр насны хүнд хорих ял оногдуулсан шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулахдаа Эрүүгийн хуулийн 7.3 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэгт заасан үүрэг хүлээлгэж, хязгаарлалт тогтоож болно.</p> <p>3.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулсан өсвөр насны хүн шүүхээс тогтоосон хугацаанд хүлээлгэсэн үүргийг биелүүлээгүй, эсхүл тогтоосон хязгаарлалтыг зөрчсөн бол прокурорын дүгнэлтийг үндэслэн шүүх хорих ял оногдуулсан шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулсан шийдвэрийг хүчингүй болгож, хорих ялыг биечлэн эдлүүлэх тухай шийдвэр гаргана.</p> <p>4.Ялтан хүүхдээ асарч хүмүүжүүлэхээс зайлсхийсэн бол прокурорын дүгнэлтийг үндэслэн шүүх хорих ял оногдуулсан шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулсан шийдвэрийг хүчингүй болгож, хорих ялыг биечлэн эдлүүлэх тухай шийдвэр гаргана.</p> <p>5.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулсан хугацаанд уг этгээд санаатай гэмт хэрэг үйлдвэл шүүх Эрүүгийн хуулийн 6.9 дүгээр зүйлд заасныг баримтлан ял оногдуулна.</p> <p>6.Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан этгээд шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхийг хойшлуулсан хугацаанд шүүхээс хүлээлгэсэн үүрэг, тогтоосон хязгаарлалтыг зөрчөөгүй бол прокурорын дүгнэлтийг үндэслэн шүүх ялаас чөлөөлнө.</p>
--	---

37.11 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхтэй холбогдож гарсан асуудлыг шийдвэрлэх үндэслэл

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
<p>1.Хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих, торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх ялыг хорих ялаар солих, түүнчлэн тогтоол биелүүлэх үед гарсан ямар нэг тодорхой биш зүйлийг тодруулах асуудлыг уг тогтоол гаргасан шүүх тухайн асуудлыг мэдэгдсэнээс хойш 15 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.</p>	<p>1. Торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх ялыг хорих ялаар солих, түүнчлэн тогтоол биелүүлэх үед гарсан ямар нэг тодорхой биш зүйлийг тодруулах асуудлыг уг тогтоол гаргасан шүүх тухайн асуудлыг мэдэгдсэнээс хойш 15 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.</p>
<p>3.Торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх, зорчих эрхийг хязгаарлах ялыг хорих ялаар солих, хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих, хорих ялаас хугацаанаас өмнө суллаж, хяналт тогтоох, хорих, зорчих эрхийг хязгаарлах ялаас өвчний учир чөлөөлөх асуудлыг уг тогтоолыг ямар шүүх гаргасныг харгалзахгүйгээр тогтоол биелүүлж байгаа газрын шүүх шийдвэрлэнэ.</p>	<p>3.Торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх, зорчих эрхийг хязгаарлах ялыг хорих ялаар солих, хорих ялаас хугацаанаас өмнө суллаж, хяналт тогтоох, хорих, зорчих эрхийг хязгаарлах ялаас өвчний учир чөлөөлөх асуудлыг уг тогтоолыг ямар шүүх гаргасныг харгалзахгүйгээр тогтоол биелүүлж байгаа газрын шүүх шийдвэрлэнэ.</p>

37.12 дугаар зүйл.Шүүхийн шийтгэх тогтоол биелүүлэхтэй холбогдож гарсан асуудлыг шийдвэрлэх журам

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
<p>4.Торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх, зорчих эрхийг хязгаарлах ялыг хорих ялаар солих, хорих ялыг зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар солих, хорих ялаас хугацаанаас өмнө суллаж, хяналт тогтоох тухай асуудлыг шийдвэрлэхэд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын төлөөлөгчийг оролцуулна.</p>	<p>4.Торгох, нийтэд тустай ажил хийлгэх, зорчих эрхийг хязгаарлах ялыг хорих ялаар солих, хорих ялаас хугацаанаас өмнө суллаж, хяналт тогтоох тухай асуудлыг шийдвэрлэхэд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын төлөөлөгчийг оролцуулна.</p>

**ГУЧИН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ
ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРИЙГ ДАВЖ ЗААЛДАХ**

38.4 дүгээр зүйл. Давж заалдах шатны шүүхэд хэрэг хүргүүлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
-	2. Давж заалдах шатны шүүхэд ирсэн хэргийг шүүгчдийн зөвлөгөөнөөс тогтоосон журмын дагуу шүүгчид хуваарилна. /Шинээр нэмсэн/

**ГУЧИН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ДАВЖ ЗААЛДАХ ШАТНЫ ШҮҮХИЙН АЖИЛЛАГАА**

39.4 дүгээр зүйл. Давж заалдах шатны шүүх хуралдаанаар хэрэг хэлэлцэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
3. Илтгэгч шүүгч тухайн хэргийн болон шүүхийн шийдвэрийн агуулга, давж заалдах журмаар гаргасан гомдол, эсэргүүцлийн үндэслэлийг өөрийн урьдчилсан дүгнэлтгүйгээр танилцуулна.	3. Илтгэгч шүүгч тухайн хэргийг илтгэж, шүүхийн шийдвэрийн агуулга, давж заалдах журмаар гаргасан гомдол, эсэргүүцлийн үндэслэлийг өөрийн урьдчилсан дүгнэлтгүйгээр танилцуулна.

39.9 дүгээр зүйл. Давж заалдах шатны шүүхийн шийдвэр

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.5. Энэ хуулийн 36.8 дугаар зүйлийн 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9-д заасан шийдвэрт өөрчлөлт оруулах.	<i>Хүчингүй болсонд тооцсон.</i>

**ДӨЧДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ХЯНАЛТЫН ЖУРМААР ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРИЙГ ХЯНАН
ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГАА**

40.1 дүгээр зүйл. Хяналтын журмаар гомдол, эсэргүүцэл гаргах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1. Давж заалдах шатны шүүхийн шийдвэрт оролцогч хяналтын журмаар гомдол, прокурор, дээд шатны прокурор эсэргүүцэл гаргаж болно.	1. Давж заалдах шатны шүүхийн шийдвэрт дараах үндэслэлээр оролцогч хяналтын журмаар гомдол, прокурор, дээд шатны прокурор эсэргүүцэл гаргаж болно: 1.1. шүүх Эрүүгийн хуулийг буруу хэрэглэсэн; 1.2. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийг ноцтой зөрчсөн нь шүүхийн шийдвэрт нөлөөлсөн, эсхүл нөлөөлж болохуйц нөхцөл байдал тогтоогдсон.
1.2. Энэ хуулийн 39.10 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу давж заалдах шатны шүүхийн шийдвэрийг гардуулсан, эсхүл хүргүүлснээс хойш 30 хоногийн дотор хяналтын журмаар гомдол, эсэргүүцэл гаргаж болно.	1.2. Энэ хуулийн 39.10 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу давж заалдах шатны шүүхийн шийдвэрийг гардуулсан, эсхүл хүргүүлснээс хойш 14 хоногийн дотор хяналтын журмаар гомдол, эсэргүүцэл гаргаж болно.
1.3. Хяналтын журмаар дараахь үндэслэлээр гомдол, эсэргүүцэл гаргана: 3.1. шүүх Эрүүгийн хуулийг буруу хэрэглэсэн; 3.2. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийг ноцтой зөрчсөн нь шүүхийн шийдвэрт нөлөөлсөн, эсхүл нөлөөлж болохуйц нөхцөл байдал тогтоогдсон.	<i>Энэ хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсон.</i>
-	9. Өмгөөлөгч хяналтын журмаар гаргасан гомдлыг

	шүүхэд хүргүүлэхээс өмнө өмгөөлж байгаа хүндээ урьдчилан танилцуулсан байна. /Шинээр нэмсэн/
-	10.Өмгөөлөгч хяналтын журмаар гаргасан гомдлоосоо өмгөөлж байгаа хүнийхээ зөвшөөрөлгүйгээр татгалзаж болохгүй. /Шинээр нэмсэн/

40.2 дугаар зүйл.Хяналтын журмаар гаргасан гомдол, эсэргүүцлийг хүлээн авах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
6. Энэ зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасан шийдвэрийг эс зөвшөөрч гаргасан гомдлыг Улсын дээд шүүхийн хяналтын шатны Эрүүгийн хэргийн шүүгчдийн нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.	6.Энэ зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасан шүүгчийн шийдвэрийг гомдол, эсэргүүцэл гаргагч эс зөвшөөрвөл 10 хоногийн дотор Улсын дээд шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй бөгөөд гомдлыг 3 шүүгчийн бүрэлдэхүүнтэй 14 хоногийн дотор хэлэлцэж шийдвэрлэнэ. Энэхүү шийдвэр эцсийн байна.

40.6 дугаар зүйл. Хяналтын журмаар хэргийг хянан шийдвэрлэх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
3.Илтгэгч шүүгч шүүхийн шийдвэр болон хяналтын журмаар гаргасан гомдол, эсэргүүцлийн агуулгыг өөрийн урьдчилсан дүгнэлтгүйгээр танилцуулна.	3.Илтгэгч шүүгч тухайн хэргийг илтгэж , шүүхийн шийдвэр болон хяналтын журмаар гаргасан гомдол, эсэргүүцлийн агуулгыг өөрийн урьдчилсан дүгнэлтгүйгээр танилцуулна.

40.8 дугаар зүйл.Хяналтын шатны шүүхийн шийдвэр

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.7.энэ хуулийн 36.8 дугаар зүйлийн 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9-д заасан шийдвэрт өөрчлөлт оруулах.	Хүчингүй болсонд тооцсон.

ДӨЧИН ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ ЯВЦАД ШҮҮГЧ, ПРОКУРОР, МӨРДӨГЧИЙН ХУУЛЬ ЗӨРЧСӨН АЖИЛЛАГААНЫ УЛМААС УЧИРСАН ХОХИРЛЫГ АРИЛГАХ

45.1 дүгээр зүйл.Хохирол арилгуулах эрх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн, хуулийн этгээд нь мөрдөгч, эрх бүхий албан тушаалтан, прокурор, шүүгчийн хууль зөрчсөн ажиллагааны улмаас учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг нөхөн төлүүлэх, нэр төр, алдар хүнд, ажил хэргийн нэр хүнд, эрүүл мэнд, сэтгэл санааны үр дагаврыг арилгуулах болон тэтгэвэр, тэтгэмж авах, орон сууц эзэмших болон бусад эрхээ нөхөн сэргээлгэх эрхтэй.	1.Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн, хуулийн этгээд нь мөрдөгч, прокурор, шүүгчийн хууль зөрчсөн ажиллагааны улмаас учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг нөхөн төлүүлэх, нэр төр, алдар хүнд, ажил хэргийн нэр хүнд, эрүүл мэнд, сэтгэл санааны үр дагаврыг арилгуулах болон тэтгэвэр, тэтгэмж авах, орон сууц эзэмших болон бусад эрхээ нөхөн сэргээлгэх эрхтэй.

45.2 дугаар зүйл.Хохирлыг нөхөн төлүүлэх үндэслэл

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Дараахь ажиллагааг хууль бусаар явуулсны улмаас тухайн хүнд учирсан хохиролыг мөрдөгч, эрх бүхий албан тушаалтан, прокурор, шүүгчийн гэм бурууг үл харгалзан төр хариуцан арилгана:	1. Хүнийг хууль бусаар ял шийтгэсэн, баривчилсан, цагдан хорьсон, тодорхой үйл ажиллагаа явуулах, албан үүргээ биелүүлэхийг түр түдгэлзүүлсэн, эмнэлгийн байгууллагад байлгасан, албадан эмчлэх арга хэмжээ хэрэглэсэн, эрүүдэн шүүсний улмаас учирсан хохирлыг мөрдөгч, прокурор, шүүгчийн гэм бурууг

	үл харгалзан төр хариуцан арилгана.
<p>2.Дараахь тохиолдолд хохирол нөхөн төлүүлэх эрх үүснэ:</p> <p>2.1.яллагдагч гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлогдоогүйгээс хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон, эсхүл шүүгдэгч, ял шийтгүүлсэн этгээдийг цагаатгасан,</p> <p>2.2.Хууль бусаар баривчилсан, таслан сэргийлэх арга хэмжээ авсан нь тогтоогдсон, эсхүл баривчлах, таслан сэргийлэх арга хэмжээ авах шийдвэрийг хууль зөрчсөн үндэслэлээр хүчингүй болсон,</p> <p>2.3.Эмнэлгийн чанартай албадлагын арга хэмжээ хэрэглэх тухай шүүхийн шийдвэр нь хууль бус гэдэг нь тогтоогдож хүчингүй болгосон,</p> <p>2.4.яллагдагчийг эрүүдэн шүүсэн болох нь нотлогдсон.</p>	<p>2.Хохирол нөхөн төлүүлэх эрх дараах тохиолдолд үүснэ:</p> <p>2.1.хууль бусаар баривчлагдсан, цагдан хоригдсон, тодорхой үйл ажиллагаа явуулах, албан үүргээ биелүүлэхийг түр түдгэлзүүлсэн нь тогтоогдсон;</p> <p>2.2.тухайн хүнийг цагаатгасан шүүхийн шийдвэр гарсан;</p> <p>2.3.тухайн хэрэг нь гэмт хэргийн шинжгүй, эсхүл тухайн хүн гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлогдоогүйгээс хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон;</p> <p>2.4.эмнэлгийн чанартай албадлагын арга хэмжээ хэрэглэх тухай шүүхийн хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгосон;</p> <p>2.5.яллагдагчийг эрүүдэн шүүсэн болох нь нотлогдсон.</p>

45.6 дугаар зүйл.Хууль зөрчсөн ажиллагааны тухай лавлагаа өгөх

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Цагаатгах тогтоол гарсан, гэмт хэрэг гараагүй, гэмт хэргийн шинжгүй, гэмт хэрэг үйлдэхэд оролцсон нь нотлогдоогүйгээс хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолыг хүчингүй бөлгөсөн шүүх, прокурор нь хүн, хуулийн этгээдэд зөрчигдсэн эрхээ сэргээх болон бусад хохирлыг нөхөн төлүүлэх журмыг тайлбарлаж, хүн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийн дагуу өөрийн гаргасан шийдвэрийн талаар тухайн хүн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хүлээн авсан даруй түүний ажиллаж байгаа байгууллагад бичгээр лавлагаа өгнө.	1.Цагаатгах тогтоол гарсан, гэмт хэрэг гараагүй, гэмт хэргийн шинжгүй, гэмт хэрэг үйлдэхэд оролцсон нь нотлогдоогүйгээс хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон бол шүүх, прокурор нь хүн, хуулийн этгээдэд зөрчигдсэн эрхээ сэргээх болон бусад хохирлыг нөхөн төлүүлэх журмыг тайлбарлаж, хүн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийн дагуу өөрийн гаргасан шийдвэрийн талаар тухайн хүн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хүлээн авсан даруй түүний ажиллаж байгаа байгууллагад бичгээр лавлагаа өгнө.
2.Хүнийг ял шийтгэсэн, баривчилсан, цагдан хорьсон, бусад таслан сэргийлэх арга хэмжээ авсан, эмнэлгийн байгууллагад байлгасан тухай хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлсний дараа уг ажиллагаа хууль бус болох нь нотлогдвол холбогдох хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт явуулах байгууллага, прокурор, шүүх олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр хийсэн мэдээлэлдээ залруулга хийж, шийдвэр гарснаас хойш 7 хоногийн дотор олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлнэ.	2.Хүнийг ял шийтгэсэн, баривчилсан, цагдан хорьсон, тодорхой үйл ажиллагаа явуулах, албан үүргээ биелүүлэхийг түдгэлзүүлэх таслан сэргийлэх арга хэмжээ авсан , эмнэлгийн байгууллагад байлгасан тухай хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлсний дараа уг ажиллагаа хууль бус болох нь нотлогдвол холбогдох хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт явуулах байгууллага, прокурор, шүүх олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр хийсэн мэдээлэлдээ залруулга хийж, шийдвэр гарснаас хойш 7 хоногийн дотор олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлнэ.

45.7 дугаар зүйл.Хохирлыг нөхөн төлүүлэх эрхийг тайлбарлах

2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт	2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт
1.Цагаатгах тогтоол гарсан, эежүд яллагдагчаар татах тогтоолыг хүчингүй бөлгөсөн бөлөн бусад хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгосон , өөрчилсөн тухай тогтоолын хуулбарыг эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсэн гэж үзэж байгаа хүнд гардуулан өгөх, эсхүл энэ хуулийн 11.9 дүгээр зүйлд заасны дагуу шуудангаар илгээнэ.	1.Цагаатгах тогтоол гарсан, бусад хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгосон, өөрчилсөн тухай тогтоолын хуулбарыг эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсэн гэж үзэж байгаа хүнд гардуулан өгөх, эсхүл энэ хуулийн 11.9 дүгээр зүйлд заасны дагуу шуудангаар илгээнэ.

45.9 дүгээр зүйл.Хохирол арилгуулах нэхэмжлэлийг хянан шийдвэрлэх

<i>2017 оны 05 дүгээр сарын 18-ны өдрийн хуулийн зохицуулалт</i>	<i>2020 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт орсон зохицуулалт</i>
-	1.Хууль зөрчсөн ажиллагааны улмаас учирсан хохирлыг арилгуулах тухай нэхэмжлэлийг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан онцгой ажиллагааны журмаар хянан шийдвэрлэнэ.

---o0o---

**ДӨРӨВ.ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ЗААСНЫ ДАГУУ ДАГАЛДАН ГАРСАН БОЛОН ГАРАХ
ЭРХ ЗҮЙН АКТУУД**

№	Журмын нэр	Хуулийн заалт	Батлах субъект
1	Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны зардлыг тооцох, санхүүжүүлэх журам	11.4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг	Засгийн газрын 2018 оны 161 дугаар тогтоолоор баталсан.
2	Барьцааны мөнгийг байршуулах, шилжүүлэх, шийдвэрлэх журам	14.6 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор, Санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.
3	Эрүүгийн болон зөрчлийн хэрэгт хураан авсан, битүүмжилсэн хөрөнгө, орлого, барьцааны мөнгө, эд мөрийн баримтыг шийдвэрлэх журам /1-р хавсралт/	21.5 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор 2019 оны 246, А80 дугаар хамтарсан тушаалаар баталсан.
4	Хавтаст хэргийг шилжүүлэх, хүлээн авах, зөөвөрлөх, хадгалах журам /2-р хавсралт/		
5	Мэдүүлэг авах өрөөнд тавигдах шаардлага	25.1 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсэг	Улсын ерөнхий прокурорын 2017 оны А/57 дугаар тушаалаар баталсан.
6	Мөрдөн шалгах нууц ажиллагааг явуулах журам, заавар	26.7 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг	Тагнуулын ерөнхий газрын дарга, Улсын ерөнхий прокурор нарын 2017 оны А/84, А/57 дугаар хамтарсан тушаалаар баталсан.